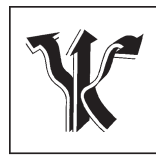

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 2(29)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2011

Редакційна колегія

Подолька А. М., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Гончаренко О. М., д-р іст. наук, Піляєв І. С., д-р політ. наук, Хижняк І. А., д-р іст. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Пила В. І., д-р екон. наук, проф., Радзівський О. І., д-р екон. наук, Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф.

Психологічні науки

Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Лігоцький А. О., д-р пед. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Синьов В. М., д-р пед. наук, проф., Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф.

Юридичні науки

Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Ануфрієв М. І., канд. юрид. наук, проф., Бородін І. Л., д-р юрид. наук, проф., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Марчук В. М., д-р юрид. наук, проф., Подолька А. М., д-р юрид. наук, Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 4 від 27 квітня 2011 р.)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М58 Наукові праці МАУП / редкол.: В. Б. Захожай (голов. ред.) [та ін.]. — К. : МАУП, 2001 — Вип. 2 (29). — К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 222 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку економіки, політології, психології і права.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, в якому висвітлюються результати наукових досліджень в галузях економіки, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.

Вищою атестаційною комісією України “Наукові праці МАУП” визнано як фахове видання з політичних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/4 від 26 травня 2010 р.) та юридичних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/5 від 31 травня 2011 р.).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2011
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2011

ЗМІСТ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	5	Калашиніков В. А. Проблеми розвитку громадянського суспільства в Україні	64
Медвідь Ф. М., Баран В. В. Концепція української раси Юрія Липи: витоки, сучасне прочитання	5	ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	68
Автенюк О. А. Державно-правове забезпечення розвитку системи вищої освіти в Україні: сучасний стан і перспективи	13	Шконда В. В., Кальянов А. В. Світовий досвід здійснення пенсійних реформ та його значення для України	68
Гайдай С. В. Співвідношення політичної ідеології та політичної науки	18	Ліщитович Л. І., Мельник П. П. Еколого-економічні наслідки впливу геомагнітного поля на агроценози	76
Гулько О. Я. Державна служба в контексті сучасних світових і національних змін і трансформаційних процесів	23	Мельник П. П. Економічні підходи до оцінки впливу магнітного поля Землі на продуктивність агроєкосистем	79
Євтушевська О. І. Проблеми політичного лідерства в сучасній Україні: гендерний аспект	27	Гришин П. М. Функціонально-цільова специфіка розвитку системи фінансового контролю в Україні	82
Кравченко Т. А. Критерій легітимності в оцінці політичного процесу у стабільних і перехідних політичних системах	32	Гришин П. М. Нормативно-правові основи забезпечення державного фінансового контролю: стан і перспективи розвитку в Україні	88
Кузьмін П. В. Взаємодія політики і бюрократії як проблема політичної науки і практики	37	Ейсмонт В. С. Теоретико-методологічні аспекти економічного зростання, економічного розвитку і розвитку економіки	93
Лазаренко О. В. Проблема поділу влади: теоретично-методологічні засади розробки та актуальні питання обґрунтування	40	Тумовс Р. А. Детермінанти сучасного політичного процесу: національний і глобальний вимір	100
Логвиненко С. В. Питання національної безпеки України в контексті попередження та боротьби з тероризмом: теоретичний аспект проблеми	43	Мамченко М. М. Поняття фінансових ресурсів в аналізі джерел формування капіталу підприємств	105
Масловська О. М. Поняття партійних систем у сучасному політологічному дискурсі: теорія і методологія аналізу	49	Мельников А. Е. Теоретичні аспекти банківської інвестиційної діяльності	110
Масловська О. М. Політичні партії і розвиток парламентаризму в Україні: актуальні питання теорії і практики	54	Остапенко А. В. Проблеми розвитку і теоретичної реконструкції конкурентних відносин в аналізі ринкової економіки	117
Тимошин В. В. Проблеми систематизації принципів державного контролю: державно-правовий аспект аналізу	59	Остапенко А. В. Концепції і моделі ринкової конкуренції у сучасній економічній теорії	122

Пруднікова Л. О.

Стратегічні напрями подолання
проблем нерівномірності
соціально-економічного розвитку Донбасу 127

Ручка Н. В.

Інструменти комплексної
продуктової політики як засіб
раціоналізації виробництва і споживання 134

Устименко Г. В.

Місце центрального банку
в системі органів державної влади 140

Шеховцов В. В.

Деякі сучасні тенденції
визначення фінансового механізму
інвестиційної діяльності комерційних банків 145

Тимошин В. В.

Поняття форми державного
контролю господарської діяльності
у сучасній державно-правовій теорії 149

Ягода Янковска

Підходи до державного регулювання партнерських
відносин у сфері туризму Республіки Македонія 154

ЮРИДИЧНІ НАУКИ 159**Зарудний Є. О.**

Предмет та обов'язок доказування:
співвідношення понять 159

Мигалевич В. В.

Значення покарання у підвищенні
ефективності боротьби з корупцією 163

Модлицький О. І.

Розвиток цивільно-процесуальних відносин:
теоретико-методологічні аспекти аналізу 168

Морару А. А.

Правові основи державного управління
в аспекті становлення України як демократичної,
правової та соціальної держави 173

Солонина В. Ф.

Цивільно-правові проблеми
забезпечення права на захист в аспекті
вибору способу захисту порушених прав 178

Шашкова-Журавель І. О., Журавель М. І.

Порівняльно-правові аспекти
правового регулювання профспілкового руху
в державах Західної Європи і США 183

М. М. Зелененький

Держава як один із суб'єктів
соціального партнерства 187

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ 192**Євтушевська О. І., Слободян С. І.**

Питання здійснення досліджень
політичного лідерства в Україні
з урахуванням гендерних особливостей 192

Гончаренко Є. Ю.

Аналіз можливостей проведення тестового
контролю у студентів-лінгвістів при вивченні
німецької мови як другої іноземної 199

Маяцька О. Ю.

Поведінка студентської групи
як предмет соціально-психологічного аналізу 204

Парафіан Кароль

Соціально-психологічні аспекти
дослідження феномена політичного лідерства:
теорія і методологія 209

Парафіан Кароль

Громадська активність
у структурі соціальної активності:
соціально-психологічний вимір 214

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ 220

ПРОБЛЕМИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ: ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ АНАЛІЗУ

Наукові праці МАУП, 2011, вип. 2(29), с. 59–63

Одним з питань, які наразі набувають особливої значущості для державно-правової науки, є проблема визначення принципів державного контролю і їх подальшої систематизації.

Проблематика державного контролю, його форм, методів і принципів є одним з найважливіших напрямів досліджень сучасної державно-правової науки. Наголошуючи на ряді фундаментальних трансформацій, які нині зазнає Українська держава, ми насамперед ведемо мову про набуття нею нових ознак і властивостей, що пов'язані із практичною реалізацією конституційно проголошених орієнтирів побудови правової, соціальної і демократичної держави. У цьому сенсі загальний процес гуманізації змісту і сутності державного управління, про що неодноразово писав В. Авер'янов [1], супроводжується докорінним переосмисленням як системи принципів державного контролю, так і того суспільного призначення, яке потенційно несе в собі така діяльність держави та її органів. Очевидно, що зазначене переосмислення реалізується не лише на нормативному рівні, а й супроводжується появою нових наукових державно-правових досліджень як системи державного управління в цілому, так і окремих проблем державного контролю. Одним з таких питань, які наразі набувають особливої значущості для державно-правової науки, є проблема визначення принципів державного контролю та їх подальшої систематизації.

Актуальність цього дослідження пояснюється такими причинами. По-перше, самі по собі питання принципів діяльності органів державної влади, що пов'язана з конкретними правовими формами (установча форма, правотворча, правозастосовна, контрольна, правоохоронна тощо), гранично актуалізується в умовах трансформації системи державної влади, механізмів та засобів реалі-

зації її основних функцій. Адже фактичні зміни і реформи тієї чи іншої галузі або сфери державного регулювання завжди супроводжуються визначенням тих правових принципів, які покликані встановити ту чи іншу правову форму для даного виду діяльності держави, а також для системи державного управління в цілому (у цьому сенсі поняття управління тлумачиться як процес упорядкування зв'язків та взаємодії у певній системі) [2]. Наразі поняттям “правової форми” ми описуємо діяльність уповноважених органів державної влади щодо вчинення юридично значущих актів (дій) відповідно до встановленого законом порядку [3]. Як зазначає відомий російський дослідник В. Чиркін, головною властивістю правових форм діяльності органів державної влади є те, що всі вони (незалежно від їх класифікації) реалізуються на основі конституції, законів, інших правових актів, а також у межах та відповідно до процедури, що ними встановлена [4]. Однак в основі тієї чи іншої правової форми діяльності органів державної влади завжди лежать певні принципи, які відображають сутність даної діяльності, її загальну спрямованість та ті цілі й завдання, що вона покликана вирішувати й забезпечувати. По-друге, слід наголосити на тому, що в процесі розвитку національного законодавства й удосконалення конкретних нормативно-правових актів, які регулюють контрольну діяльність держави, особливої ваги набуває питання щодо чіткого встановлення тих базових положень, які складають, так би мовити, внутрішню структуру зазначеного виду діяльності органів державної влади. Це завдання є актуальним з огляду на те, що

воно на пряму корелює з процесом законодавчої і правотворчої роботи, яка є невід'ємною частиною розвитку Української держави і права на сучасному етапі. І по-третє, не можна оминати увагою те, що актуальною проблемою сучасної державно-правової науки є адаптація загальних принципів права до тих чи інших видів державної діяльності (насамперед маємо на увазі контрольну форму діяльності органів державної влади в Україні). Це питання є актуальним як у перспективі внутрішнього розвитку системи національного законодавства, так і в контексті процесу адаптації національного законодавства до законодавства країн – членів ЄС в окремих галузях державного регулювання.

Отже, маючи на меті аналіз системи правових принципів державного контролю в сучасній Україні, потрібно розв'язати такі конкретні завдання: а) охарактеризувати поняття правових принципів державного контролю і визначити теоретико-методологічні підходи у сучасній державно-правовій науці до тлумачення його змісту, б) виявити основні напрями державного контролю в господарській сфері, в) визначити нормативно-правові основи забезпечення основних принципів державного контролю.

Утім, перш ніж розпочати дослідження, слід зробити одне уточнення методологічного характеру. Справа в тому, що контрольна діяльність держави має не лише різноплановий, а й різноспрямований характер. Це пояснюється тим, що державний контроль об'єктивно реалізується у різних сферах і щодо різних типів суспільних відносин. З огляду на вплив тих чи інших суспільних відносин на специфіку реалізації державної контрольної діяльності, доцільно виокремити лише одну зі сфер контрольної діяльності держави, якою є сфера господарської діяльності або господарських відносин. Як вже було зазначено, принципи державного контролю, будучи елементами його правової форми, надають останньому внутрішньої стрижності через те, що є його теоретичним стрижнем, об'єктивними правилами, дотримання яких наділяє провадження такою комплексною характеристикою, як ефективність. Органічне поєднання принципів контролю в систему сприяє появі ефекту цілісності [5]. Таким чином, при визначенні поняття "принципи контролю" необхідно, по-перше, враховувати найбільш важливі, об'єктивно необхідні прояви контролю, що відображають його природу і спрямованість, специфіку як самостійного правового утворення, і, по-друге – відтворювати такі мето-

дологічні вимоги, що постійно виявляються і використовуються в процесі здійснення контролю, сприяють на практиці підвищенню його ефективності.

Стосовно принципів контролю слід зазначити, що вони являють собою положення, які відображають найбільш загальні, стійкі риси контролю, є правовими вимогами і в своїй сукупності становлять певну гносеологічну систему. Водночас вони являють собою породження суб'єктивного сприйняття людиною об'єктивного світу, свого роду орієнтири взаємовідносин людини зі світом. У нормотворчому та правозастосовчому процесах принципи є тим фундаментом, на який спираються всі конкретні правові акти, усі юридичні дії органів і посадових осіб, яким державою надане право нормотворчої та розпорядчої діяльності.

Наразі у роботах, присвячених аналізу конкретних видів державного контролю, принципи його здійснення зумовлюються самим об'єктом державного контролю. Так, розглядаючи принципи здійснення податкових перевірок як однієї з форм податкового контролю, виокремлюють принципи, покликані забезпечити пріоритет захисту прав і законних інтересів платників податків при проведенні податкових, перевірок та принципи, що забезпечують раціональність та ефективність податкових перевірок. Також часто пропонують виділяти організаційні принципи, на яких базується організаційна побудова державного контролю, та функціональні, які характеризують процес реалізації державного контролю. Паралельно з цим у сучасній державно-правовій науці широко застосовується поділ принципів державного контролю на такі групи: 1) загальні принципи діяльності суб'єкта контролю (складаються з принципів діяльності самого суб'єкта і принципів його діяльності як органу відповідної гілки влади); 2) міжгалузеві принципи державного контролю (утворюються синтезом загальних принципів права і державного управління відповідно до предметної специфіки контрольної діяльності); 3) галузеві принципи контролю.

Отже, спираючись на загальні теоретико-методологічні основи дослідження принципів державного контролю як такого, можна зазначити, що систему принципів державного контролю у сфері господарської діяльності становлять загальні принципи контролю як соціального явища, принципи адміністративного процесу та спеціальні принципи державного контролю у сфері господарської діяльності. До загальних принципів

контролю віднесено: об'єктивність; системність; систематичність і регулярність; оперативність; дієвість; масовість та вибірковість; гласність; плановість; економічність; науковість; ефективність.

Принцип об'єктивності контролю означає, що контрольна діяльність має ґрунтуватися на дійсності, реальності, конкретності фактів. Об'єктивність контролю впливає із точного вивчення фактів і документів, заслуховування пояснень, що перевіряються зацікавленими особами, здійснення необхідних підрахунків, аналізів, вимірів, зіставлень, виявлення причин порушень, недоліків чи помилок. І лише вміння встановити істину, здійснити сукупний аналіз всіх встановлених даних веде до правильних, обґрунтованих й аргументованих висновків. Усе це дає підстави знайти правильне рішення при усуненні порушень чи попередженні небажаних наслідків. Принцип системності розкривається через положення про те, що контроль є системою дій, спрямованих на досягнення певної мети, при цьому кожна з них, взята окремо, має власну мету. Обов'язковим є підпорядкування мети нижчого рівня меті рівня вищого. Принцип регулярності контролю виробляє у підконтрольних суб'єктів звичку до правомірної поведінки, стимулює саму контрольну діяльність до підвищення ефективності та позитивного впливу на досягнення результату. Принцип оперативності означає, що контроль має здійснюватися обов'язково своєчасно або навіть із деяким випередженням. Сюди також слід додати невідкладність і невідворотність вжиття позапланових контрольних заходів у разі отримання інформації про порушення встановлених вимог підконтрольним суб'єктом. Дієвість державного контролю означає, що за результатами перевірок необхідно вживати заходів, спрямованих на ліквідацію виявлених недоліків. Тобто необхідно не лише виявити допущені порушення, а й глибоко їх проаналізувати, зробити висновки щодо можливих наслідків і передумов, дати реальний хід нормативно визначеному державному механізму захисту суспільних інтересів від виявлених порушень чинного законодавства, встановлених норм і правил. Масовість та вибірковість передбачають всеосяжність контролю, поширення його на всіх суб'єктів господарювання, усі види господарської діяльності, усі види відносин, що виникають у ході її здійснення – з одного боку, та виокремлення за ступенем важливості певних сфер господарювання, суб'єктів господарської діяльності, відносин, що виникають за їх участю – з другого. Гласність передбачає створення умов, за

яких широкій громадськості стає відомо про результати і наслідки перевірок, постановку актуальних проблем, обговорення проектів управлінських рішень, підготовку громадської думки. Плановість державного контролю дає можливість підготуватися до здійснення контролю як контролюючим, так і підконтрольним суб'єктам, визначити, що саме буде предметом контролю. Економічність контролю передбачає визначення мінімального кола суб'єктів, сфер господарювання та показників, які підлягають контролю, але для того, щоб забезпечити належний рівень дотримання встановлених норм і правил. Науковість контролю є висхідним принципом від науковості соціального управління і передбачає попереднє розроблення процедур здійснення контролю на підставі відомостей, отриманих у процесі контролю, визначення об'єктів, предметів і сфер, за якими необхідно здійснювати контроль, розроблення заходів впливу за результатами контролю та механізмів їх застосування.

Щодо всіх перелічених принципів державного контролю узагальнюючим принципом є його ефективність, адже вона напряму залежить від наявності, міри, ступеня та форми реалізації усіх попередніх принципів. Ефективність контролю залежить від повноти виконання суб'єктом контролю таких основних вимог: контроль має здійснюватися безперервно, регулярно та систематично; бути своєчасним за терміном здійснення, сумлінним і повним в охопленні об'єкта контролю; бути оперативним, дійовим і гласним; мати загальний характер; форми і методи контролю повинні мати різнобічний характер: перевірки вищими органами підпорядкованих, письмові звіти, контрольні журнали, картотеки, наради, засідання тощо [6].

Разом з тим, не можна не відмітити, що всі принципи контролю органічно пов'язані з принципами адміністративного процесу, якими є: законність; правова рівність; охорона інтересів держави й особи; публічність (офіційність) провадження; самостійність в ухваленні рішень; неухильна реалізація правових презумпцій невинуватості і правомірності дій суб'єктів господарювання [7]. Кожен з цих принципів має свій конкретний теоретичний і нормативний зміст. Зокрема, законність характеризується як режим відповідності суспільних відносин, що виникають у цій сфері, законам і підзаконним актам держави, як режим, атмосфера взаємодії, взаємин держави і громадянина. Правова рівність ґрунтується на конституційному положенні про рівноправність громадян перед законом. Своє конкретне втілен-

ня принцип правової рівності знаходить у формуванні правового статусу суб'єктів адміністративного процесу, причому особливого значення набуває закріплення широкого кола прав і обов'язків суб'єктів господарювання, що набувають у цьому плані ролі дієвого інструменту реалізації і захисту ними своїх інтересів. Публічність знаходить своє віддзеркалення в закріпленні обов'язку державних органів, їх посадових осіб здійснювати розгляд і дозвіл індивідуально-конкретних справ і пов'язані із цим певні дії від імені держави, як правило, за державний рахунок. Здійснення принципу самостійності в ухваленні рішень передусім виключає будь-яке втручання інших органів і посадових осіб в адміністративно-процесуальну діяльність суб'єктів, уповноважених вести процес. Це дає змогу підвищити відповідальність за ухвалення рішень, сприяє забезпеченню їх законності й обґрунтованості. Принцип неухильної реалізації правових презумпцій невинуватості та правомірності дій суб'єктів господарювання впливає як зі ст. 62 Конституції України, так і зі ст. 204 Цивільного кодексу України.

Найнижчий рівень у системі принципів державного контролю у сфері господарської діяльності за ступенем абстрагованості посідають спеціальні принципи державного контролю. На нашу думку, формування підсистеми таких принципів має враховувати конституційні основи правопорядку у сфері господарювання, загальні принципи господарювання і підприємницької діяльності, гарантії прав підприємців тощо. Отже, серед принципів державного контролю у сфері господарської діяльності доцільно виокремити такі: пріоритетності безпеки у питаннях життя і здоров'я людини, функціонування і розвитку суспільства, середовища проживання і життєдіяльності перед будь-якими іншими інтересами і цілями у сфері господарської діяльності; гарантування прав суб'єкта господарювання; наявності підстав, визначених законом, для здійснення державного контролю; невтручання органу державного контролю у статутну діяльність суб'єкта господарювання, якщо вона здійснюється в межах закону; відповідальності органу державного контролю та його посадових осіб за шкоду, заподіяну суб'єкту господарювання внаслідок порушення вимог законодавства.

Пріоритетність безпеки життя і здоров'я людини перед будь-якими іншими інтересами і цілями господарської діяльності є конституційним принципом і основою правового порядку у сфері господарювання. Цей принцип проявляє-

ся починаючи з формування напрямів державного контролю. Із цією метою здійснюється пожежний, санітарно-епідеміологічний контроль, контроль у сфері забезпечення прав споживачів на належну якість і безпеку товарів, робіт та послуг. Першочергове значення їх діяльності щодо реалізації зазначеного принципу полягає у наданні їм права вживати найбільший перелік заходів відновлення щодо діяльності суб'єктів господарювання, у якій не дотримуються відповідні вимоги. Гарантування прав суб'єкта господарювання полягає у забезпеченні повноти і реальності його суб'єктивних можливостей як щодо самостійного і незалежного здійснення обраного ним виду господарської діяльності, так і спеціальних прав суб'єкта господарювання, наданих йому у відносинах з органами державного контролю. Маються на увазі такі права, як: право вимагати від посадових осіб органу державного контролю додержання вимог законодавства; право перевіряти наявність у посадових осіб органу державного контролю службового посвідчення й одержувати копії посвідчення (направлення) на проведення планового або позапланового заходу; не допускати посадових осіб державного органу до здійснення контролю, якщо він здійснюється з порушенням вимог щодо періодичності проведення заходів державного контролю; бути присутнім під час здійснення заходів державного контролю; вимагати нерозголошення інформації, що є комерційною таємницею суб'єкта господарювання; одержувати та знайомитися з актами державного контролю; надавати в письмовій формі свої пояснення, зауваження або заперечення до акта органу державного контролю; оскаржувати в установленому законом порядку неправомірні дії органів державного контролю та їх посадових осіб; захищати свої права особисто та користуватися допомогою третіх осіб.

Сутність принципу невтручання органу державного контролю у статутну діяльність суб'єкта господарювання розкривається за допомогою правових механізмів, таких як: самостійне формування підприємцем програми діяльності, вибору постачальників і споживачів продукції, що виробляється, залучення матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів, використання яких не обмежено законом, встановлення цін на продукцію та послуги відповідно до закону; обмеження державного регулювання економічних процесів у зв'язку з необхідністю забезпечення соціальної спрямованості економіки, добросовісної конкуренції у підприємництві,

екологічного захисту населення, захисту прав споживачів та безпеки суспільства і держави; заборона незаконного втручання та перешкоджання господарській діяльності суб'єктів господарювання з боку органів державної влади, їх посадових осіб при здійсненні ними державного контролю та нагляду тощо.

Отже, узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна стверджувати, що системі принципів державного контролю у сфері господарської діяльності становлять загальні принципи контролю як соціального явища, принципи адміністративного процесу та спеціальні принципи державного контролю у сфері господарської діяльності. Лише застосування їх у системі дає змогу забезпечити належний рівень виконання соціальних функцій суб'єктами господарювання та утримання від порушень їхніх прав з боку держави. Водночас, аналіз чинного законодавства засвідчує, що процес систематизації принципів державного контролю не можна вважати завершеним, адже досі на рівні окремих нормативно-правових актів можна зустріти неузгодженості не лише щодо пріоритетності тих чи інших принципів, а й взагалі щодо їх наявності як таких. У цьо-

му плані актуальним завданням є процес юридичного узгодження різних нормативно-правових актів, що встановлюють принципи державного контролю між собою в рамках загального визнання незаперечного пріоритету конституційних цінностей, норм і принципів, що забезпечують розвиток України як правової, соціальної і демократичної держави.

Література

1. Виконавча влада і адміністративне право / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Вид. дім "Ін Юре", 2002. – 290 с.
2. Граждан В. Д. Теория управления. – М.: Гардарики, 2006. – С. 411.
3. Скакун О. Ф. Теория государства и права. – Харьков: Консум, Ун-т внутр. дел, 2000. – С. 549.
4. Чиркин В. Е. Государственное управление. – М.: Юристъ, 2002. – С. 76.
5. Бородін І. Л. Адміністративно-юрисдикційний процес: Монографія. – К.: Алерта, 2007. – С. 16.
6. Малиновський В. Я. Державне управління: Навч. посіб. – Луцьк: Вежа, 2000. – С. 217.
7. Бандурка А. М., Тищенко Н. М. Административный процесс: Учеб. – Х.: Изд-во НУВД, 2001. – С. 29–32.

Досліджено актуальні проблеми визначення і систематизації принципів державного контролю, які лежать в основі контрольної діяльності органів державної влади у сфері господарських відносин. З позицій сучасної державно-правової науки проаналізовано основи нормативно-правового забезпечення принципів державного контролю та їх вплив на розвиток системи державного управління в Україні.

Исследованы актуальные проблемы определения и систематизации принципов государственного контроля, которые лежат в основе контрольной деятельности органов государственной власти в сфере хозяйственных отношений. С позиций современной государственно-правовой науки проанализировано основы нормативно-правового обеспечения принципов государственного контроля и их влияние на развитие системы государственного управления в Украине.

The article investigates the urgent problems of definition and ordering of principles of the state control which underlie control activity of bodies of state authority in sphere of the economic relations. From positions of a modern state-and-legal science the author analyzes bases of legal maintenance of principles of the state control and their influence on development of system of state management in Ukraine.

Надійшла 1 лютого 2011 р.